

Monoklonální gamapatie klinického významu a další nemoci

(editoři: Z. Adam, L. Pour, Ľ. Harvanová, D. Zeman)

Právě vydaná monografie si zaslouží pozornost odborné veřejnosti hned z několika důvodů. Přehledným způsobem mapuje a popisuje vzácné klinické jednotky, které jsou řazeny mezi tzv. monoklonální gamapatie. Zatímco klasické zástupce této skupiny (mnohočetný myelom, Waldenströмова makroglobulinemie či AL amyloidóza) dostupné učební texty pravidelně a dostatečně pokrývají, stranou zájmu a běžných znalostí zůstává celá řada nozologických jednotek, jejichž podrobnějšímu popisu se kniha věnuje. V přehledném rozdělení podle oboru dominující manifestace (dermatologie, nefrologie, neurologie, imunologie) je jednotlivým vzácným, či dokonce raritním poruchám věnován dostatečný prostor, včetně návrhu možné terapie. Autoři zde opakovaně upozorňují na skutečnost, že podmínky úhrady moderních léků zaměřených na klonální populaci plazmatických buněk (etiologický podklad popisovaných abnormalit) neumožňují v popisovaných případech jejich běžné užití a ošetřující lékař je nucen žádat o mimořádnou úhradu léčivého přípravku. Praxe ukazuje, že se jedná o zdoluhavou a značně nejistou cestu k poskytnutí účinné léčby. Používáním pojmu „monoklonální gamapatie klinického významu“ monografie upozorňuje na tuto situaci i na skutečnost, že existuje celá řada pacientů, kteří by jednoznačně profitovali z mož-

nosti podstoupit účinnou léčbu včas a bez zbytečných administrativních okolků.

Publikace je navíc doplněna souhrnnými přehledy, které se dané problematice bezprostředně týkají, jako např. léčba renálního selhání u monoklonálních gamapatií či shrnutí možností laboratorní diagnostiky. Další kapitoly se věnují kazuistickým popisům některých vzácných jednotek, např. SAPHO syndromu nebo aktualizaci seznamu histiocytárních nemocí podle nejnovější WHO klasifikace z roku 2022.

Problematika, kterou si tato publikace dala za úkol zmapovat, leží na hraničním pomezí mnoha odborností. Z tohoto úhlu pohledu tedy není překvapivé, že poslední kapitola se věnuje empatii a jejímu významu v práci lékaře. Skutečnost, že činnost imunitního systému je úzce provázána mimo jiné s psychikou pacientů, je zejména v poslední době prokazována nejen výsledky odborných studií, ale i zkušeností těch, kteří se dané problematice dlouhodobě věnují. Komunikace mezi lékařem a pacientem má klíčovou roli v celém léčebném procesu. Přesto tato stránka práce lékaře, která je nedílnou součástí jeho denní praxe, zůstává leckdy stranou odborného zájmu. Je proto velmi dobře, že autoři upozorňují na význam této problematiky.

Závěrem této recenze mi dovolu-
te jedno doporučení, které si může

čtenář přečíst na str. 88 této publikace v rámci souhrnu diagnostického postupu: „Alternativa je poslat pacienta za hematologem, o němž víte, že hledání souvislostí a diagnóz je pro něj zábavnější a přitažlivější než čtení detektivky.“ Jako čtenáři můžeme být vděční za to, že se na pulty knihkupectví dostává kniha, která za svůj vznik vděčí právě takovým autorům, kterým se podařilo stát se úspěšnými detektivy v odlehlých a opomíjených zákoutích hematologie.

MUDr. Petr Pavlíček
Hematologická klinika
3. LF UK a FN Královské Vinohrady